

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

ניתן ביום 08 אוקטובר 2013

המבקש

דמיטרי שגלוב

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: הנשיאה נילי ארד, סגן הנשיאה יגאל פליטמן, השופט עמירם רבינוביץ.

בשם המבקש – עו"ד אמיר קמינצקי.

בשם המשיב – עו"ד שרית דמרי דבוש.

פסק דין

השופט עמירם רבינוביץ

1. לפנינו בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בתל אביב (השופט אילן סופר; בי"ל 5329-10-12) בו נדחה ערעור המבקש על החלטת הוועדה הרפואית לעררים (נפגעי עבודה) מיום 17.7.2012, אשר קבעה, כי למבקש דרגת נכות אורתופדית יציבה בשיעור 5% לפי סעיף 43(3)(ד) למבחנים בתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956 (להלן: **התקנות או המבחנים**), וכי לא נותרה לו נכות בתחום הנפשי.

העובדות וההליכים בבית הדין האזורי

2. המבקש, יליד 1982, נפגע בשנת 2011 בתאונת עבודה בעקבותיה נקטעה בחלקה אחת מאצבעותיו בידו השמאלית.

3. ביום 19.9.2011 קבעה ועדה רפואית מדרג ראשון למבקש דרגת נכות זמנית בשיעור 15% (מיום 17.7.2011 עד ליום 30.4.2012). נכות זו הורכבה מ-10% נכות נפשית זמנית עד לתאריך 30.4.2012, ומ-5% נכות אורתופדית יציבה.

המבקש הגיש ערר על החלטת הוועדה מדרג ראשון בנוגע לנכות האורתופדית, וביום 3.4.2012 קבעה ועדה רפואית לעררים (להלן: **הוועדה הראשונה**), כי מצבו

- 1 - מתוך 7

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

האורטופדי של המבקש הוא זמני, ולכן אין מקום עדין לקבוע לו נכות יציבה. לאור זאת ביטלה הוועדה הראשונה את החלטת הוועדה מדרג ראשון בנוגע לנכות היציבה האורטופדית, ובמקומה קבעה למבקש דרגת נכות זמנית אורתופדית בשיעור 10% עד ליום 30.9.2012. הוועדה סיכמה, כי "סך הכל נכותו - 20% נכות זמנית עד 30.4.2012 תום הנכות הפסיכיאטרית".

על החלטה הוועדה הראשונה לא הוגש ערעור.

4. ביום 28.5.2012 קבעה ועדה רפואית מדרג ראשון (להלן: **הוועדה מדרג ראשון**) למבקש דרגת נכות יציבה אורתופדית בשיעור 5% מיום 1.5.2012. ועדה זו ישבה בהרכב של אורטופד בלבד, והיא לא דנה בנכותו הנפשית של המבקש. על החלטה זו הגיש המבקש ערר במסגרתו העלה טענות הן ביחס לנכות האורתופדית, והן ביחס לנכות הנפשית.

5. הוועדה הרפואית לעררים השנייה (להלן: **הוועדה השנייה**) התכנסה ביום 17.7.2012 ודחתה את הערר. בקשר לנכות האורתופדית קבעה הוועדה, כי יש להשאיר על כנה את החלטת הוועדה מדרג ראשון, לפיה למבקש 5% נכות יציבה בגין הקטיעה, וכי לא נותרה נכות נפשית. על החלטה זו הגיש המבקש ערעור לבית הדין האזורי.

6. **בבית הדין האזורי טען המבקש** בעיקרו של דבר, כי הוועדה מדרג ראשון פעלה בניגוד לחלטת הוועדה הראשונה, אשר קבעה נכות אורתופדית זמנית עד ליום 30.9.2012, וכי לא היה מקום שהוועדה מדרג ראשון תדון בנכות היציבה במועד בו טרם חלפה הנכות הזמנית. מדובר בפגם מהותי המצדיק ביטול החלטותיה; יש לשלם למבקש את הגמלה הזמנית עד לסוף חודש ספטמבר, ולהעמידו בפני ועדה חדשה מדרג ראשון לבדיקת מצבו רק לאחר מכן; נפל פגם בקביעת הוועדה השנייה גם בנושא הנכות הנפשית, נוכח העובדה שהוועדה מדרג ראשון כלל לא דנה בנכותו הנפשית היציבה של המבקש, אלא זו נדונה לראשונה רק בוועדה השנייה. בכך נפגעה זכותו שהעניין ידון בשתי ערכאות; לחילופין, הוועדה לא התייחסה לטענותיו, לא נימקה כדבעי החלטתה, ולא התייחסה לממצאים הרפואיים בעניינו.

המשיב (להלן: **המוסד**) טען בעיקרו של דבר, כי הוועדה השנייה פעלה כדין, לאחר שנערך דיון לגופו של עניין הן במצבו האורתופדי והן במצבו הנפשי של המבקש;

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 13-01-47189

עניינו הנפשי של המבקש נידון בוועדה השנייה על פי בקשתו בערר שהגיש, ולכן אין הוא יכול לטעון היום כי לא היה מקום לדון בעניין זה בוועדה; משקבעה הוועדה השנייה, כי הנכות המשוקללת של 20%, הכוללת הן את הנכות האורתופדית והן את הנכות הנפשית, היא עד ליום 30.4.2012, אין לקבל את הטענה כי היה צריך להמתין עם הדיון ביחס לנכות האורתופדית היציבה עד לספטמבר 2012.

7. **בית הדין האזורי** דחה את ערעור המבקש וקבע את הדברים הבאים: המבקש ביקש מפורשות בערר מיום 6.6.2012, כי ועדת הערר (הוועדה השנייה) תקבע נכות נפשית יציבה בשיעור של 10%, למרות שוועדה מדרג ראשון טרם דנה בעניין זה. על כן מנוע המבקש מלטעון, כי העובדה שהוועדה השנייה קבעה לו דרגת נכות נפשית יציבה, מבלי שהעניין נידון קודם לכן בוועדה מדרג ראשון, היא פגם מהותי; בעניין הנכות האורתופדית, טען המבקש באותו ערר, כי יש להותיר את הנכות האורתופדית הזמנית, ולחילופין "**לקבוע נכות יציבה**" על פי אחוזי הנכות המגיעים לו לטענתו. בנסיבות אלה מנוע המבקש מלטעון לפגם בקשר לקביעת נכות אורתופדית יציבה משטרם חלפה תקופת הנכות הזמנית, שכן הוא עצמו ביקש לקבוע לו נכות יציבה במסגרת טענתו החלופית; לגופם של דברים, אין טעות משפטית בהחלטה הוועדה השנייה, שנימקה מבחינה רפואית את החלטתה לקבוע למבקש דרגת נכות אורתופדית בשיעור 5%; הוועדה קבעה לעניין הצלקת והגדם, כי אינם מכאיבים או מכערים, וזוהי הכרעה רפואית, שאין מקום להתערב בה; החלטה הוועדה השנייה שלא לקבוע למבקש נכות נזירולוגית בגין הקטיעה או נכות נפשית, גם היא החלטה רפואית מנומקת שאין להתערב בה.

בקשת רשות הערעור

8. **המבקש** חוזר על עיקר טענותיו בבית הדין האזורי. בנוסף טוען המבקש לגופם של דברים את הטענות הבאות: השפעת קטיעת האצבע על מצבו התפקודי הכללי מצדיקה מתן נכות בשיעור של 10% לפחות מכוח סעיף 35 למבחנים; המבקש גם זכאי לנכות בשיעור 10% לפי סעיף 75 למבחנים בגין הצלקת שנתרה לו, עליה אין חולק, עקב הקטיעה, בשל היותה מכערת ומכאיבה; עקב תלונתו של המבקש על

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

ירידה בתחושתו באצבעות בעת מאמץ, זכאי הוא לנכות נזירולוגית; הוועדה אינה מנמקת כנדרש את מסקנתה שלא להעניק אחוזי נכות למבקשת בשלושת התחומים הללו.

9. **המוסד** בתגובתו מבקש לדחות את בקשת רשות הערעור של המבקש מטעמיו של בית הדין האזורי בפסק דינו. על כך הוא מוסיף מספר טעמים נוספים: הוועדה לא פעלה בחוסר סמכות בהחלטתה לדון בפגיעה בתחום האורתופדי טרם סיום מועד הנכות הזמנית לכאורה (30.9.2012). הסיבה לכך היא שאמנם בהחלטת הוועדה הראשונה מיום 3.4.2012 נקבע בפרוטוקול, כי הנכות האורתופדית הזמנית של המבקש היא עד ליום 30.9.2012, אולם בסיכום מסקנות הוועדה, נכתב כי הנכויות הזמניות, המסתכמות בשיעור של 20% (אורתופדי ונפשי יחדיו) הן עד ליום 30.4.2012. על כן הדיון בוועדה מדרג ראשון בתחום האורתופדי של המבקש בסוף חודש מאי 2012, לא נעשה בחוסר סמכות; אין להפריד בין הפגימות, אלא דרגת הנכות היא כוללת, והיא אחת בהתאם לדין, ומתום המועד הזמני של דרגת נכות זו, קונה הוועדה הבאה סמכות לדון בעניינו של המבקש (עב"ל 407-05 שמואל דנה – המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 27.2.2006); בהתאם להלכה הפסוקה ולסמכויות הוועדה בדין, רשאית הייתה הוועדה השנייה לדון בשיעור נכותו הנפשית של המבקש, אף אם זו לא נבחנה על ידי הוועדה מדרג ראשון (בג"צ 1082/02 המוסד לביטוח לאומי – בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד נו(4) 433); יתר טענות המבקש מתמקדות במישור הרפואי, ושלגביהן התייחסה הוועדה כדבעי, כמו בעניין הצלקת שתוארה על-ידה כתקינה, וכן בעניין הנפשי צוין לאחר בדיקתו כי אין הפרעה, ואינו נמצא בטיפול.

10. בתגובתו חוזר המבקש על עיקר טענותיו בבקשה.

דיון והכרעה

11. בהחלטת בית דין זה מיום 21.3.2013 התבקשה גם התייחסותם של הצדדים לאפשרות, לפיה בית הדין ידון בבקשת רשות הערעור כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור, על פי תקנה 82 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), תשנ"ב-1991. הצדדים לא התייחסו במפורש בתגובותיהם לאפשרות זו. פסק דין זה

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

ניתן על פי תקנה 82, משמצאנו כי אין בכך כדי לפגוע בזכויותיהם של מי מהצדדים.

12. לאחר שעיינו בבקשה, בפסק דינו של בית הדין האזורי, ובתגובות הצדדים בהליך שלפנינו, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל בחלקה מהטעמים שיפורטו להלן:

13. **בעניין האורתופדי טען המבקש, כי הוועדה מדרג ראשון פעלה בניגוד להוראת הוועדה הראשונה, אשר קבעה נכות אורתופדית זמנית עד ליום 30.9.2012, ולכן החלטת הוועדה מדרג ראשון לדון בנכות היציבה ביום 3.4.2012, מועד בו טרם חלפה הנכות הזמנית היא פגם מהותי. מעיון בהחלטת הוועדה הראשונה עולה כי היא אכן קבעה למבקש נכות אורתופדית זמנית באופן מפורש עד ליום 30.9.2012, בזו הלשון: "הוועדה מקבלת את ערר התובע וקובעת כי מצב הגדם עדיין זמני ולכן קובעת נכות בשיעור 10% עד 30.9.2012". שורה לאחר מכן סיכמה הוועדה כי "סך הכל נכותו – 20% זמנית עד 30.4.2012 תום הנכות הפסיכיאטרית". בעקבות קביעות כפולות אלה ניתן להבין, כיצד יכול להיווצר בלבול לגבי מועדי סיום הנכויות הזמניות. לעניות דעתי מהכתוב בהחלטת הוועדה ומהגיונם של דברים עולה, כי כוונת הוועדה הייתה לקבוע נכויות זמניות מקבילות (הנכות הנפשית עד ליום 30.4.2012; הנכות האורתופדית עד ליום 30.9.2012), כאשר סיכום הוועדה בעניין הנכות הזמנית המצטברת בשיעור של 20% מתייחס לתקופת החפיפה בלבד, או שמדובר בטעות. סיכום זה של הוועדה השנייה אולי נועד להבהיר, כי הצטברות הנכויות הזמניות בשיעור 20% לא נמשך עד 30.9.2012, אלא רק עד תום הנכות הנפשית, כאשר מיום 30.4.2012 ועד ליום 30.9.2012 למבקש דרגת נכות אורתופדית זמנית בשיעור 10%, נכון לאותה החלטה. לדעתי, לא ניתן ללמוד מדברי הוועדה, כי כוונתה הייתה לקצר את הנכות הזמנית האורתופדית למועד סיום הנכות הנפשית, כפי שטוען המוסד. מסקנה זו מנוגדת לקביעתה המפורשת של הוועדה שורה אחת קודם, לפיה הנכות האורתופדית היא עד ליום 30.9.2012. על החלטה הוועדה הראשונה לא הוגש ערעור ועל כן הפכה לחלוטה. גם אם יש ספק בעניין זה או טעות נראה שהוא צריך לפעול לטובת המבוטח. יש לציין כי בהחלטות השונות הייתה בעיקרו של דבר**

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

הפרדה בין הנכות האורתופדית והנכות הנפשית, ולא ניתן למהול אותן בתמהיל אחד.

הלכה פסוקה היא, כי "ועדה מדרג ראשון או ועדה לעררים הדנה בדרגת נכות זמנית או יציבה החל מתקופה מסוימת ואילך, אינה מוסמכת לשנות את דרגת הנכות הזמנית או היציבה שקבעה ועדה קודמת, מדרג ראשון או ועדה לעררים, שהתייחסה לתקופה מוקדמת מזו שאמורה הייתה להידון בפני הוועדה המאוחרת" (נעב"ל 407-05 שמואל דנה – המוסד לביטוח לאומי, ניתן ביום 27.2.2006, ראו סעיף 5(א)). בנסיבות אלה לא הייתה מוסמכת הוועדה מדרג ראשון מיום 28.5.2012 לדון במצבו האורתופדי של המבקש עובר ליום 30.9.2012, תום מועד הנכות הזמנית, כפי שעשתה. אפשר שהוועדה מדרג ראשון התכנסה בטעות בנושא האורתופדי במקום בנושא הנפשי, כאשר הנכות הזמנית הנפשית היא זו שפגה ביום 30.4.2012 ולא הנכות האורתופדית, שנקבעה עד ליום 30.9.2012. על כן, החלטת הוועדה מדרג ראשון מיום 28.5.2012 בנושא האורתופדי, המתייחסת לתקופה מוקדמת מזו שאמורה הייתה לידון בפניה, ניתנה שלא בסמכות.

לאור האמור לעיל, מוחזר עניינו של המבקש לוועדה השנייה על מנת שתדון בפגיעה האורתופדית של המבקש, ותקבע את דרגת נכותו האורתופדית רק החל מיום 1.10.2012 ואילך. למען הסר ספק, דרגת נכותו הזמנית האורתופדית של המבקש בשיעור 10% נותרה על כנה עד ליום 30.9.2012, כפי שקבעה הוועדה הראשונה מיום 3.4.2012, עליה לא הוגש ערעור.

14. בעניין הנפשי טען המבקש, כי נפל פגם בקביעת הוועדה השנייה נוכח העובדה שהוועדה מדרג ראשון כלל לא דנה בנכותו הנפשית היציבה של המבקש, אלא הנושא עלה לראשונה בוועדה השנייה, ובכך נפגעה זכותו של המבקש, שעניינו ידון בפני שתי ערכאות. דינה של טענה זו להידחות. סמכויות נרחבות הוענקו לוועדות הרפואיות בהתאם לתקנה 30(א) לתקנות, ובהתאם להלכה הפסוקה. לפיכך רשאית הייתה הוועדה השנייה לדון בשיעור נכותו הנפשית של המבקש, אף אם זו לא נידונה על ידי הוועדה הרפואית מדרג ראשון (בג"צ 1082/02 המוסד לביטוח

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 47189-01-13

לאומי – בית הדין הארצי לעבודה, ניתן ביום 21.5.2003, ולענייננו ראו במיוחד את פסקאות 16, 19 ו-22 לפסק הדין).

15. לעניין טענותיו של המבקש בנושא הנפשי לגופם של דברים, לא מצאנו כי נפלה טעות משפטית בהחלטת הוועדה המצדיקה התערבותנו. הוועדה מפרטת בהחלטתה את נימוקיה למסקנתה, לאחר ששמעה את תלונותיו, ובדקה את המבקש. בין היתר מנמקת הוועדה את מסקנתה בכך, שהמבקש אינו מקבל טיפול פסיכיאטרי, ואיננו נוטל כדורים.

16. כך גם לעניין הצלקת, מצאנו כי הוועדה ערכה למבקש בדיקה קלינית וקבעה את מסקנותיה לגבי הצלקת בהתבסס על נימוקים רפואיים, ועל כן אין הצדקה להתערבותנו במסקנות אלה.

17. סוף דבר – הערעור מתקבל בחלקו, וענייננו של המבקש מוחזר לדיון בוועדה כאמור בסעיף 13 לעיל. אין צו להוצאות.

ניתן היום, ד' חשוון תשע"ד (08 אוקטובר 2013), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

עמירם רבינוביץ,
שופט

יגאל פליטמן,
סגן נשיאה

נילי ארד,
נשיאה, אב"ד